

Friska kor och en sparad miljard genom forskning

Vad skulle du göra om du vann en miljard kronor? Tja, till att börja med skulle du få betala 350 000 000 kronor i skatt. Sveriges nötbönder investerade i stället i forskning – och sparade en miljard. Försiktigt räknat.

Svenska nötkreatursbesättningar har ett gott smittläge. Användningen av antibiotika är bland de lägsta i världen. Salmonella är ovanligt. De svenska korna är helt enkelt ganska friska. Det är ingen tillfällighet. Bakom de fina siffrorna ligger ett målmedvetet arbete, en investering i kontrollprogram och rutiner för att hantera utbrott. Och inte minst forskning.

BVDV utrotat efter 20 års forskning och bekämpning

Bovin virusdiarrévirus, BVDV, orsakar reproduktionsproblem, försämrad kalvhälsa och kan vara dödlig. Förutom det lidande smittan innebär för djuren är kostnaden för lantbrukaren betydande.

1993 var ungefär 40 procent av besättningarna i Sverige smittade. Då startade ett forskningsprogram parallellt med ett bekämpningsprogram på näringens initiativ. 2004 fanns viruset bara i mindre än 1 procent av besättningarna. I dag är BVDV i praktiken helt utrotat.

En försiktig uppskattning är att bönderna sparar 1 miljard kronor på friskare djur. En förutsättning för att det skulle bli möjligt var att bönderna finansierade forskningen genom Stiftelsen Lantbruksforskning.

RS- och coronavirus nästa mål

Efter framgången med BVDV har forskarna tagit sig an nya uppgifter. RS-virus drabbar vanligen kalvar, med feber, hosta och lunginflammation som följd. Även vuxna kor kan insjukna och i allvarliga fall händer det att djur dör i akut lunginflammation. Coronavirus orsakar diarré och lunginflammation. Dessa virus innebär lidande, kostnader och antibiotikaanvändning. I dagsläget finns

inget fungerande vaccin men det går att göra mycket ändå.

Forskarna har följt utvecklingen för besättningar i Jämtland sedan 2006, med senaste provtagningen 2013. Under dessa år har gårdarna som studerats hållit sig fria från RS-virus. Att besättningarna fått reda på sin fria status tillsammans med smittskyddsrad har förmodligen bidragit till dessa resultat. Bland annat handlar det om något så tillsynes enkelt som att alla besökare, däribland veterinärer och seminörer, får låna stövlar och rock från gården så att de inte får med sig smitta in till djuren.

Fördelar, utmaningar & möjligheter

En bonus är att rutinerna också skyddar besättningen mot andra smittor. Forskarna har visat i en studie på uppländska gårdar att besättningar fria från RS- och coronavirus hade lägre celltal och generellt bättre hälsostatus än gårdar som drabbats.

Utmaningar kvarstår, bland annat är det kostsamt och svårt att få in prover på förstakalvare, som på ett mycket bra sätt speglar besättningens smittstatus. Att få till en sådan provtagning skulle innebära att besättningarna på ett enkelt och billigt sätt kan få reda på sin smittstatus, vilket skulle öka motivationen för förbättrade smittskyddsrutiner.

Forskarna är övertygade om att det går att utrota även RS- och coronavirus hos djur i stora delar av landet. Det kräver engagemang men skulle innebära rejält minskade kostnader. Forskarna räknar med minst 100 miljoner kronor per år, förmodligen är siffran ännu högre. Forskning pågår också för att ta fram ett vaccin som är effektivt mot RS-virus, något som skulle kunna användas i ett framtida kontrollprogram.

Små avdrag ger stark forskning

De slakterier som har avtal med Stiftelsen Lantbruksforskning gör ett avdrag om 5

kronor per nötkreatur. Mejerierna drar av 0,5 öre per kg invägd mjölk.

Det är småpengar i sammanhanget men innebär miljonbelopp varje år till nya

forskningsprojekt som tar sig an lantbrukarnas utmaningar.

Du ser vilka mejerier och slakterier som samlar in medel till forskning här:

WWW.LANTBRUKSFORSKNING.SE/?ID=8026

Projekt om BVD-, RS- och coronavirus finansierade genom Stiftelsen Lantbruksforskning

Sveriges bönder har finansierat forskning om djursjukdomar under årtionden. Stiftelsen Lantbruksforskning kom till 1986 och fick sin nuvarande insamlingsmodell 1996. 2001 tog stiftelsen över ansvaret för Köttböndernas forskningsprogram. Sedan 2005 finns projekten registrerade elektroniskt och från 2009 är de fritt tillgängliga i en projektbank på webben. Projekten nedan handlar om BVDV, RS-virus och coronavirus.

V1350026: "Riskfaktorer för sjuklighet hos kalvar i den specialiserade köttproduktionen samt möjligheter till profylax."

WWW.LANTBRUKSFORSKNING.SE/?ID=8746&CID=8941&PID=V1350026&TID=PROJEKT

V0830402: "Riskfaktorer för smittspridning av RS- och coronavirusinfektioner mellan mjölkbesättningar, inverkan på djurhälsa och produktion och möjligheter till profylax. År 3 och 4."

WWW.LANTBRUKSFORSKNING.SE/?ID=8746&CID=8941&PID=V0830402&TID=PROJEKT

H0750358: "Utvärdering av vacciner mot Bovint Respiratoriskt Syncytialt Virus hos nötkreatur"

WWW.LANTBRUKSFORSKNING.SE/?ID=8746&CID=8941&PID=H0750358&TID=PROJEKT

V0630010: "Riskfaktorer för smittspridning av RS- och coronavirusinfektioner mellan mjölkbesättningar, inverkan på djurhälsa och produktion och möjligheter till profylax"

WWW.LANTBRUKSFORSKNING.SE/?ID=8746&CID=8941&PID=V0630010&TID=PROJEKT

V0530044: "Framtidsfrågor för ett BVD-fritt Sverige: Duration av fosterskyddande immunitet, infektiös dos vid intrauterin smitta samt förmåga hos dagens diagnostik att detektera atypiska BVDV stammar"

WWW.LANTBRUKSFORSKNING.SE/?ID=8746&CID=8941&PID=V0530044&TID=PROJEKT

V0530014: "Orsaker till förhöjd kalvdödlighet i stora mjölkbesättningar"

WWW.LANTBRUKSFORSKNING.SE/?ID=8746&CID=8941&PID=V0530014&TID=PROJEKT

0450018: "Coronavirus som diarréorsak hos svenska kalvar - studie av prevalens och jämförelse mellan diagnostiska metoder"

WWW.LANTBRUKSFORSKNING.SE/?ID=8746&CID=8941&PID=0450018&TID=PROJEKT

0353011: "Escherichia coli och tarmflora samt antibiotikaresistens hos bakterier från svenska kalvar."

WWW.LANTBRUKSFORSKNING.SE/?ID=8746&CID=8941&PID=0353011&TID=PROJEKT

0330007: "Molekylärepidemiologisk övervakning av BVDV under BVD-programmets slutfas"

WWW.LANTBRUKSFORSKNING.SE/?ID=8746&CID=8941&PID=0330007&TID=PROJEKT

0230011: "Utveckling av multiplex realtids PCR för detektion av virus som orsakar diarré hos nöt"

WWW.LANTBRUKSFORSKNING.SE/?ID=8746&CID=8941&PID=0230011&TID=PROJEKT

0130007: "Utvecklandet av en snabb diagnostisk PCR metod för påvisande av Bovint coronavirus och karakterisering av virus från utbrott i Sverige."

WWW.LANTBRUKSFORSKNING.SE/?ID=8746&CID=8941&PID=0130007&TID=PROJEKT

0030021: "Multiplex detektion av virus hos nötkreatur med hjälp av nya molekylära metoder"

WWW.LANTBRUKSFORSKNING.SE/?ID=8746&CID=8941&PID=0030021&TID=PROJEKT

Stiftelsen Lantbruksforskning är Sveriges lantbrukares och trädgårdsföretagares egen forskningsstiftelse. Genom stiftelsen tar bönder ansvar för finansieringen av svensk lantbruksforskning som stöder en hållbar utveckling av det svenska lantbruket.

Finansieringen bygger på ett frivilligt system där lantbrukets olika näringsgrenar deltar. Forskningen finansieras också med statliga medel. Läs mer på www.lantbruksforskning.se.